

*Др. Јован Павловић
глав. уред. суд.*

Поштомарка

*1117
7/3d*

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Јули – Август

УРЕДНИК
СТЕВАН И. ПАЈЕВИЋ
арх. намесник

ПОЖАРЕВАЦ
Штампарија Ђорђа Наумовића
1935

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Братски сабори

И ове године одржати су у нашој епархији братски сабори. Та мудра установа остала нам је од блаженопочившег епископа браничевског Г. Митрофана. Блаженопочивши је хтео да очински посаветује своје сараднике у Винограду Господњем, да се бар једном у години скупе у средини свога среза, заједнички помоле Богу, исповеде и причесте, те да њихова паства видећи „добраја дела“ њина и сама следи њиховом примеру.

Још и сад су ми у живој успомени ти први сабори у нашој епархији. Сећам се врло добро како је свештенство на њих дошло са великом побожношћу. Сећам се прве исповести причешћа и дискусије вођене по теми тога сабора. Сећам се, напослетку, како је то поздравио наш народ и дуго препричавао о раду, братству и слози свештенства. Једна је општина таквог сјеског места приредила одушевљене овације свештенству и дала добру напојницу.

Блажено-почивши је хтео, стављајући у дужност своје свештенству да поред заједничке молитве на тим саборима продискутује о неком актуелном питању из живота наше цркве, да свештенство не задрема већ да живо ради на своје усавршавању за борбу са свима непријатељима њеним. Хтео је, да подручно Му свештенство пишући теме о врло важним стварима свештениковог рада и водећи дискусију о њима такмичи се у раду и дође до свога изражаја. На тим саборима бодро око мудрог Архијереја и његових помагача могло је видети, колико ко вреди у побожности и интелектуалном смислу, те да не могу лакташи, протекционаши и каријеристе искакати испред људи скромних и цркви преданих.

Дванајест је већ година од кад постоји у нашој епархији ова тако корисна установа. Дванајест пута је се свештенство скупљало на ове саборе и ако је одавно нестало Владике Митрофана, јер су наследници његови видели, да је ово паметно дело, па су га прихватили оберучке и трудили се да истоме даду већи значај својим присуством на њима и узимањем речи по свима питањима која су се тамо расправљала,

Једна од најблагороднијих тема које су се на овим саборима расправљале, јесте овогодишња тема: „морална криза и средства за морални препород народа.“ — Заиста ако је и један друштвени ред позван да се позабави моралом нашег народа и размисли о средствима и методама, како ће извући народ из моралне каљуге у којој грпа, јесте свештенички ред. Они, који су ову тему ставили на дневни ред овогодишњег сабора, никад не би могли ништа лепше да изаберу, што пасује за догађаје који се данас око нас одигравају, и на бољи правац да упуте свештенике о чему ће данас расправљати.

Референти су са своје стране дали све што су могли боље по својој интелектуалној снази дати. Неки су били спширнији неки краћи. Главно је, да су они сами размисљали о овом тако крупном проблему нашега друштва и друге поставили да и они о томе размисљају и даду своју реч у дискусији.

Дискусија је била дуга и мучна, али како ми изгледа није вођена о предмету који је стављен на дневни ред, већ о једном другом — истина важном предмету, који је, да је срећа на путу давно требао да буде скинут са дневног реда, те да не буде страшна кочница пастирском раду нашега родољубивог свештенства.

Говорено је, дакле, више о преуређењу свештениковог издржавања, него о томе у чему се огледа морална криза народа и о томе на какав ће се начин свештенство борити да ову гангрену са организма нашега народа очисти. Писац ових редака био је присутан само једном сабору, али су до његових ушију дошле вести да је се што тако десило и на другим скуповима.

Неоспорна је и болна истина да се наше свештенство налази у очајно тешкој материјалној оскудици, која га толико притеже да не може од ње ока отворити и мислити о својој узвишеној мисији. Оно је ту видело свога Архијереја и претставнике највише духовне власти, на коју полаже сву своју наду, па хоће да се изјада заборављајући шта је на дневном реду и чиме треба тога дана да се забави. За то му овакав поступак нико живи не може у грех уписати.

Морална криза огледа се у многим појавама и догађајима који се око нас одигравају. Пољуљана је основица државе, брак. Породица је мала државица, веле сви учени људи. Нижући ове мале државице ствара се велика држава, као што се од слагања цигли гради велика зграда. Али ако су те цигле непечене и не-

солидно повезане; зграда ће се срушити или у најбољу руку влажити те у њој нико не може становати. Тако исто и држава где је брачна веза несолидна и слаба, где брак није светиња над светињама, где је безброј конкубината који толерирају и Држава, и Црква; где се рађају деца ван брака од које се ствара страشان пролетер и т. д. и т. д. не може бити солидна. Не може давати грађанству јемства за опстанак саме ње. Ето то је оно о чему је требало говорити на овим саборима дуго и широко, и тражити средства да се овом злу стане на пут.

Озбиљан човек, човек окићен златним орденом што се зове морал са страхом отвара дневне листове, јер ће још на првим страницама наћи описивање убистава и самоубистава. Човек човека ни за трун не цени. Христова заповест: „љуби ближњег свог као себе самога“ давно је избрисана из срца и душе свију друштвених редова. А шта да кажемо за ону: „љубите и непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну...?“ — Е па то је утопија вели сувремени човек.

И са овим недузима требало је да се забави наше свештенство, као и са жалбама што се попунавају ново-створене парохије те се од једнога слепца праве два. Овај вапај свештенства је потпуно оправдан, али ово треба ставити као засебну тачку дневног реда једне велике скупштине и затрубити јерихинском трубом да се са овим стане.

Расправљају се по новинама много-милионске корупционашке афере, које су резултат безверја оних којима је народ поверио оно што је са много крви и зноја стекао. Ово је зло које потреса многе старије и снажније државе него што је наша. Овоме злу треба тражити корен много дубље него што се то код нас ради. Па ко је тај што се и са овим неморалним подвизима бездушника и безумника треба да позбави, ако не духовници на својим саборима? — Они морају испитујући узроке овоме злу да траже откуд произилазе патње његове и његове драге пастве.

Ја верујем да свештенство болно прати како силници растурају сиротинско благо, докле оно гладује. Баш овог часа добијам од једног брата младог свештеника цедуљу: „Јели дошла плата покорно молим известите ме. Овако се даље не може. Треба живети, а нема се са чим“.

Па ко је позван да размишља и дискутује о овим патњама народним и својим, ако не свештеник, који је вековима са народом делио зло и добро?!?!

Афераши су људи, који се не боје ни Бога ни закона. Откуда то долази? — Чему води данашњи васпитни метод наше омладине? — Из њеног се срца чупа Бог и идеја да је слика и прилика Божија, а усађује уверење да је он потомак мајмуна. Зато она мисли како ће боље угодити трбуху и својим уживањима па не бира средства како ће циљ постићи. Ово је не само црквени, већ и социјални проблем о коме морају дубоко да мисле држава, црква и школа. Ето то је оно о чему је требало наше свештенство да се позабави на својим братским саборима и да даде своју реч громко и деликатно.

Говорници су били већином млади и још незаплашени људи па је пала и нека оштрија реч што им не треба уписати у грех. Они први пут ступају у живот, па су неуки и невешти. Али имало је и таквих који су по ћошковима грмели а на сабору ћутали. То боли свакога доброг и искреног човека, те се Богу моли да таквах више не буде.

Но поред свију пропуштених дужности са братским саборима смо ипак задовољни. То су говорнице на којима исказујемо један другом све радости и жалости своје. На њима ступамо један са другим у ближи контакт и споразумевамо се о раду у Винограду господњем. Ту се вежбамо у говорништву и расправљамо тешке проблеме које нам живот и стања на дневни ред. Они су огледало наше побожности и пример нашој пастви како се треба спремити за свето причешће и исповест. Они су средство за међусобно такмичење и буђење за рад. На њима се изглађују међусобне зајевнице и долази до споразума и братске љубави.

Зато је наша жеља да се они одрже и усаврше. Ако су ове године пропуштени многи предмети из чисто духовне сфере размишљања отачаственог свештенства догодине и из године у годину ће се њима више и боље дискутовати.

На њима су донешење кратке резолуције у којима је свештенство указало шта треба све предузети да се постигне морални препород и жељани успех у раду наше цркве. Њих су састављали нарочити одбори у које су улазили најизразитији говорници на овим саборима. Зато ће ове служити као израз целокупног свештенства и упут у раду више и ниже јерархије за рад на добру цркве и народа. Њих су предали архијерејски намесници са извештајем о раду ових сабора своје Архијереју и умолили Га, да их као жеље подручног Му свештенства изнесе пред одлучујуће факторе и очински помогне да се ове жеље остваре.

Тврдо верујемо да ће наш искрени Архиепископ Њ. П. Епископ Др. Венијамин са љубављу и одушевљењем прихвати ове резолуције и бити прави тумач Његових жеља. У ово тим пре верујемо, што је Преосвећени лично присуствовао готово свим саборима, узимао реч на њима и лично се уверио да је све истина што је тамо изнешено. Зато се надамо да ће овако заједнички и слојан рад између ниже и више јерархије уродити добрим плодом и Српској Цркви и нашем народу синути бољи дани. А морал тај најважнији стуб на коме свака организација почива биће чврст и силна брана свакоме злу и свакој невољи народној.

Ст. И. Пајевић

Морална криза и средства за морално препо- рођење народа ¹⁾

Када је св. Јован Богослов хтео да дефинише морално стање човечанства његовог времена, изрекао је горку дефиницију: „сав свет у злу лежи“ (1 Јн. 5,19). Какву би тек дефиницију св. Јован Богослов, да је жив, данас изрекао о моралном стању савременог нам друштва у коме се мрак неморала згуснуо у најгушће тесто.

Данашњи свет стоји под проклетством тешке светске кризе, која се осећа у свим сферама друштвеног живота. Данас је криза не у нечему него у свему. Но та кобна многострука криза данашњег друштва јесте на првом месту Морална криза — криза моралних вредности. Данашња морална криза по својој важности обиму и интензитету премаша све кризе људске историје. Она се огледа у рапидном опадању моралних идеала и схватања. Са садистичким уживањем данашње друштво спушта мерило етичких вредности све ниже. Неморал је данас захватио све народе, све сталече и све класе. Како код научњака тако и код простака, како код богаташа тако и код сиромаша, критериум етичких вредности се спушта све ниже и ниже. Из дана у дан неморал се све више и више шири а морал све више опада. Човечанство муњевитом брзином срља у безповратни амбис неморала. Светом

¹⁾ Реферат читан на братском сабору у В. Градишту

је материјализам толико загосподарио, да је и сам човек оматеријализован — сведен на материју, на пет чула. Дух човечији, затворен у тамну чауру тела личи на мртваца затвореног у мртвачком сандуку, на кога нико не обраћа пажњу. Људи су потпуно навикли да мисле само на материјална добра и ништа друго. Лекар, адвокат, судија, трговац, новинар, занатлија сви теже само затим да стекну што више новаца и ништа друго. Никад у историској прошлости новац није имао многобројнијих и одајних обожаваоца него данас. Новцу се данас без икаквог уступања жртвује и част и образ и достојанство, дакле све оно што претставља моралну вредност првога реда. При овоме духовне вредности су сасвим испуштене из вида. Људи су потпуно заборавили Бога, и све своје духовне силе ставили у службу својих материјалних потреба, а занемарили и уништили све вредности свога унутрашњег живота. Девиза данашњег друштва гласи: „Једимо и пијмо јер ћемо сутра умрети“ (I Кор. 15,32), а категорички императив савести данашњег човека гласи: *carpe diem!* Ако су икада речи св. апостола Павла: „Ја сам телесан продан под грех“ (Рм. 7,14) имале универзални смисао, то га имају највише данас. Болни узвик св. ап. Павла: „Ја несрећан човек! ко ће ме избавити од тела смрти ове?“ (Рм. 7,24) треба да је свакодневни узвик и вапај целог данашњег човечанства. Сексуални неморал, порнографска литература и порнографска уметност, самоубиства, убиства, разбојништва; зфере, пљачке, проневере и крађе; рушење светиње брака, родооскрвњења и побачаји; мржње клевете и освете; пакости, злобе, лажи и обмане — све су то појаве које јасно говоре да у организму данашњег друштва није све на своме месту.

Узимајући у обзир непроменљиви — вечни закон узрочности *nihil sine causa*, јасно је да мора постојати неки узрок болесног стања данашњице — данашње моралне кризе.

Па који су узроци данашње моралне кризе коју преживљује данашње друштво? Који је крајњи узрок данашњег моралног зла?

Моралну кризу коју данас преживљујемо никако не смемо сматрати простом појавом. И зато њено објашњење неможемо тражити само у једном једином узроку. Узроци данашње моралне кризе многобројни су и разноврсни: историски, социјални, економски и т. д. Али сви узроци данашње моралне кризе могу се свести на један узрок који је узрок свих других узрока да-

нашње моралне кризе — а то је неверје — криза вере — криза религиских свести.

Необорива је истина, освештана историјом, да моралност може бити узвишена само онда када се оснива на вери у Бога. Без праве вере не може бити ни правог морала. Ако се неки морални систем и скроји без верског темеља (тзв. аутономни морал) то такав морал мора бити погрешан и непотпун. Ако се основни појам морала не изводи из религије, морал се спушта са своје висине.

У Хришћанству основ моралности чини религија — вера у личнога Бога. Хришћански морал не да се ни замислити без хришћанске вере и мимо хришћанске вере, нити се пак хришћанска вера може замислити без хришћанског морала. Православни моралисти везу вере и морала обично овако упоређују: „вера је корен, а морал стабло, гране и плод.“ Вера је темељ, а морал је зграда зидана на темељу вере. Као што се зграда не може замислити без чврстог темеља тако се и прави морал не да замислити без позитивног религиског основа.

Да заиста постоји веза између религије и морала о томе нам сведочи историја моралног живота рода људског. Из историје се види да морално стање људи стоји у вези са стањем религије. Историја нам каже да је религија била увек носилац морала и да су религиозност и моралност увек упоредо ишли. Чим је падао ауторитет религије падао је и морал. Најрељефнији пример овога имамо у историји Римљана. У почетку своје историје Римљани су били на високом моралном ступњу и ауторитет религије је био велики. Докле год је ауторитет стајао високо они су живели строгим моралним животом и створили велику државу која се била раширила по целом orbis terrarum. Доцније у хришћанско доба ауторитет религије код Римљана је опао и са падом религије опао је и пропао и морал. И најзад кобни финале тога религиозно — моралног пада Римског народа јесте пропаст Римске Империје. У средњем веку када је хришћанска религија доминирала у свима областима науке, када је филозофија била ancilla theologiae морал је био на високом ступњу. Када је затим пред крај средњега века хуманизам нанео удар ауторитету религије опао је и морал. И данашња морална криза резултат је религиског пада. Из ових се примера види да постоји тесна веза између религије и морала. Када се утврди чињеница да постоји тесна и нераскидљива веза између религије и морала,

онда нам се намеће питање: Шта даје религија моралу? Религија даје моралу најглавнији појам без кога морал не може постојати, а то је појам о добру и злу. Док принципи тако званог аутономног морала или не дају никакав одговор на ово питање, или дају разне одговоре од којих ни један није оправдан религија учи да је добро оно што стоји у сагласности са вољом Божијом, а да је зло оно што стоји насупрот вољи Божјој. Дале религија одређује циљ и идеал моралног живота и вели нам: *„Будиће савршени као што је савршен Отац ваш небески“* (Мат. 5. 48.). Религија нам пружа највећу побуду за извршење моралног закона, које нам ни један принцип аутономног морала не може дати, а то је љубав према Богу која искључује сваки страх, јер: *у љубави нема страха, него савршена љубав изгони страх најбоље; јер страх има муку. А ако се боји није савршен у љубави (1. Јн. 4. 18. а „ко има љубави према Богу онај и извршује и зајавестји његове“ (Јн. (14. 21.)* Осим тога религија даје моралну, благодетну помоћ која помаже остварењу моралног идеала, што ниједан принцип аутономног морала не може дати. А без благодети човеку је немогуће стремљење ка моралном савршенству што се јасно види из речи Господа Исуса Христа: *„Нико не може доћи к мени ако му не буде дано од Оца Мојега“* (Јн. 6. 65.) *„Ја сам чокош а ви лозе и који буде у мени и ја у њему он ће родити многи род; јер без мене не може чинити ништа“* (Јн. 15. 5).

Кад се тачно утврди каква тесна веза постоји између вере и морала као и то шта религија даје моралу, онда је сасвим јасно да је узрок данашње моралне кризе опадање религијске свести т.ј. да је данашња морална криза последица верске кризе. То је вечни закон који се продужава са генерације на генерацију и који се током историје безброј пута поновио како у животу појединих народа, тако и у животу појединих лица.

Један од виновника данашње верске и моралне кризе нашег друштва јесте несумњиво наша интелигенција (част изузецима) на коју и пада одговорност за невреје и неморал данашњице. Наша интелигенција током школовања постаје идејно атеистичка, а морално дезоријентисана. И као таква наша интелигенција одлзи у живот, заузима највиша места у државној служби, са којих диригује целокупним јавним животом народа, задахњавајући га при томе оним чиме је и сама задахнута: атеизмом, верским индиферентизмом, богоборством, црквиборством и неморалношћу сваке врсте. Узрок овакве идејне и моралне дезоријентације наше

интелегенције лежи у погрешној настави појединих данашњих школа, које нису ништа друго до семеништа атеизма, верског индиферентизма и марксизма у свима облицима њиховим. Програм данашње школе представља собом збрку најразличитијих сватања и теорија која не стоје међу собом само у контрарном него чак у контрадикторном положају. Концентрација наставе је претворена у потпуну и апсолутну деконцентрацију наставе. Такве школе и са таквим програмима јесу узрок томе што је наша интелегенција у верском погледу атеистичка а у моралном погледу деморалисана. Дакле, у школи лежи узрок верско — моралне кризе целокупног данашњег друштва.

Када се знају узроци данашње моралне кризе јасно је који су начини и средства да се иста отклони. Треба свим силама радити на томе да се ауторитет вере подигне и ипсо факто морал ће се подићи. Да се отклони неморал треба отклонити неверје; да се подигне морал треба подићи веру. А да се ауторитет вере подигне треба почети од школе кроз коју су неморал и неверје дошли. Треба школу из основа реформисати и поставити је начисто религиске темеље, тако да она целокупним својим програмом ради на подизању и јачању религиске свести. Докле год буде само вероучитељ — катихета радио на верско — моралном назидању, а сав остали наставнички персонал не, неће се постићи никакав резултат у верско моралном погледу код школске омладине, јер много више могу десет да разруше него што може један да сазида. Једини моћни фактор који може реформисати програм данашњих школа јесте Држава, која у своје сопственом интересу треба да постави на религиску основу школе и то све почев од основне па до универзитета. Држава такође треба да законом забрани штампање атеистичких чланака у јавним листовима и растурање порнографске литературе у опште; давање неморалних филмова и саблажњивих позоришних комада чиме се наркотизира народна свест и трује народна душа.

Но несумњиво је да иницијативу верско — моралног препорођења народа треба да предузме црква чији је циљ „да сви достигну у јединству вере и познање Сина Божијег, у човека савршена, у меру раста висине Христове“ (Еф. 4,13). Пастири цркве — свештеници наши, имају у виду речи Господње упућене старозаветним пастирима преко пророка Језекиља да ће „безбожници погинути за своје беззаконе, али да ће крв њихову искати из руку самих пастира“ (Јез. 33,8), не смеју равнодушно и скрштених руку посматрати данашњи морални хаос. Знајући да

Господу „није мило да умре безбожник, него да се врати безбожник са свога пута и буде жив“ (Јез. 33,11), свештенство треба свим силама да ради на верско моралном препорођењу данашњег друштва. У овоме тешком послу свештенство, попут светих апостола, не сме се обазирати ни на какве препреке и тешкоће јер „који метне руку своју на плуг па се обзире натраг није приправан за Царство Божије“ (Л. 9,62). Са кротошћу јагњета, незлобивошћу голуба и лукавошћу змије свештенство мора да крене у народ „без кесе, торбе и штапа“ (Л. 10,4) и да позове народ на покајање указујући му на сва апокалиптистичка мучења и казне која очекује грешнике. Најмоћније срество у овоме јесте жива реч свештеникова, која треба да се чује свуда и свагда према речима св. ап. Павла: „Проповедуј реч, настој у добро време и невреме, покарај, запрети, умоли са сваким сношењем и учењем“ (2. Тим. 4,2). Но лични пример свештеников треба да претходи свему, да буде пример свима као што препоручује св. ап. Павле: „Буди углед вернима у речима и живљењу, у љубави, у духу у вери у чистоти“ (1. Тим. 4,12). Свети Оци највише подвлаче чињеницу да свештеник треба да буде углед и пример другима не само речима него и животом. Тако св. Јован Златоуст вели: „Што ти високо мудрујеш ако поучаваш речју, лако је филозофирати речима; научи ме својим животом, који је најлепша беседа“. А св. Јован Дамаскин препоручује: „Или никако не учи или учи животом иначе ћеш речима призивати а делима растеривати“. Треба дакле народ васпитавати у правој и истинској вери речју и примером те га тиме морално препородити. То није лако али није немогуће. По примеру Господа Исуса Христа који је истине Царства Божијег проповедао више ван храма него у храму, свештенство не треба да се ограничи само на проповед речи Божје само у цркви, него и у свима приликама јавног живота. Где год се укаже згодна прилика свештеник треба да проговори у циљу подизања нивоа социјалног живота. Пастири цркве као лекари душа људских по својој положају, звању и позиву дужни су да свим силама раде на лечењу греха. Као што отац породице нарочиту бригу посвећује болесном детету својој, тако исто и пастир као духовни отац треба да нарочиту пажњу обрати на оне који су скренули са правог пута и болују од неке моралне болести, јер „не требају здрави лекара него болесни“ (Мат. 9,12). Као предуслов за успешно лечење морално болесних неопходно је потребна вера, и

то како код оних који лече тако и код оних који се лече, јер је вера сила која омогућава људима да приме благодат Божију. Када је Господ Исус Христос лечио болеснике од духовних и телесних болести увек је подвлачио чињеницу да их је њихова вера спасла. Тако је слепоме Вартимеју рекао: „*Вера твоја по- може ти*“ (Марк. 10. 52.), Кнезу Јаиру: „*не бој се само веруј и оживеће*“ (Л. 8. 50.) Такође Господ Исус Христос истиче веру као неопходну за оне који желе да лече болеснике. Тако кад су св. апостоли запитали Господа Исуса Христа зашто они нису могли да излече дечка који је о мени беснио и мучио се, он им је одговорио да то нису могли да учине због неверства њиховог. (Мат. 17. 20.), и одмах им је затим указао на велику и чудотворну моћ вере рекавши им: „*Заиста вам кажем ако имате вере колико зрно горушично рећи ћеће гори овој: прећи одавде тамо, и прећи ће, и ништа вам неће бити немогуће* (Мат. 17. 20). Дакле вера жива, чврста и безрезервна, коју не надгриза ни најмањи црвић сумње, треба да тражимо целокупно биће пастира да би са успехом могао лечити моралне болести и недостатке у народу.

За успешно лечење духовних болести пастиру је потребна ревност, која треба да буде излив љубави према пастви, духовној деци својој. Прожет истинском љубављу и ревношћу према својој духовној деци, пастир ће се бринути за њих исто онако као што се мајка брине и стара за болесно дете своје. Кад мати примети болест свога детета она никако нема мира, милује га, теши, труди се на све могуће начине да му муке олакша, изна- лазећи лекове и средства која могу болест спречити. Слично овоме ради и пастир који је испуњен ревношћу и љубављу према своме стаду. Свим силама ради на томе да грешника избави од греха и врати га на пут добра. При овоме се служи речју која је не- кад поучна а некад прекорна. Најпре као прави родитељ учи и поучава како треба чинити само добро а избегавати зло, а кад види да то не помаже он почиње да прекорава указујући на страшну судбину грешника. Пастир мора лично долазити болес- нику (грешнику) и посебно га поучавати, јер су посебне поуке утицајније на душу грешника него опште поуке. На ово нас упућује Г. Спаситељ речима: „*Ако ли ти сагреши брати твој иди и покај га међу собом и њим самим; ако ће послуша добио си брата својега.* (Мат. 18 18.) Но ако ово не успе пастир неће оставити грешника, већ ће искористити ново средство, сарадњу друштвених снага, према речима Г. И. Христа; *Ако*

ли *ће* нејослуша узми са собом још једног или двојицу да све речи *осијану* на усшима два или три сведока (Мат, 18, 16.), јер поправљање грешника као дело духовног милосрђа, није дужност само свештеника него и свих хришћана, као што вели св. ап. Павле Солуњанима: „Ушешавајте један другог и поправљајте свога ближњег“ (Сол. 5, 11.). Поправљање грешника је спасоносно за свакога јер „ако ко зађе са пуша исшине и одврати га ко, нека зна да ће онај који одврати грешника с кривог пуша његова сшасиши душу од смрти и покриши мноштво греха (Јак. 5. 19. 20.)

Треба напоменути чињеницу да наша црква готово нема ни једну црквену организацију чији би циљ био верско-морални препорођај народа. У овоме погледу римокатоличка црква предњачи. У римокатоличкој цркви има безброј организација са предњим циљем. И што римокатоличка црква јаче дејствује у свим гранама социјалног живота то има да захвали не схоластичким проповедима својих примаса и фратера, већ добро организованим институцијама; које се налазе у служби римокатоличке цркве. Законодавно тело наше српске православне цркве уочило је недостатак организација чисто црквеног карактера у нашој цркви, те је у члану 171. Устава наше цркве одредило да се у свим црквеним општинама оснују верско добротворна старатељства у циљу ширења верске и црквене свести и хришћанског милосрђа.

Овај члан Устава треба да се реализује што скорије у целој нашој цркви, јер би верско добротворна старатељства била најпогодније организације које би са успехом радиле на верско моралном оздрављењу нашега народа. Верско добротворна старатељства која имају и мушке и женске чланове могу успешно делати како у мушком тако и у женском свету, и то мушки чланови да раде претежно међу мушкима а женске међу женским.

Треба држати што чешће предавања верско моралног карактера, на којима треба нарочито позивати омладину, која је нарочито научила да троши време у коцки и пијанци. Свака парохија треба да има књижицу и читаоницу које би се снабделе часописима и књигама из области вере и морала, економије пољопривреде и хигијене. Неопходно је потребно да се у нашој цркви установи мисионарска служба. Попут путујућих апостола мисионари би ишли из места у место и проповедали истину царства Божијег, позивајући народ да живи у духу светог Јеванђеља.

Позната је чињеница да дивни свет не воли да посећује цркву, али зато свештенство треба да посећује народ, те да по-

учава неуке, диже пале, теши очајнике, укаже помоћ беднима и т. д. Треба апеловати на народ да се покаје, поправи и врати светој цркви и вери прадедовској, јер му прети озбиљна опасност од данашње моралне корупције. Само ако се буде овако радило може се доћи до ренесанса верско моралног живота данашњег друштва.

С обзиром на напред изложено предлажем следећу

РЕЗОЛУЦИЈУ

Данашња морална криза која се осећа у свима друштвеним редовима резултат је после ратног наглог опадања религиске свести.

Да се данашња криза отклони и њено ширење спречи народ морално препороди треба подићи веру на достојну висину.

Да се вера подигне на достојну висину и тиме отклони морална криза треба:

а) Да се у свима школама поклони што више пажње верској настави.

б) Да се забрани штампање атеистичких чланака у јавним листовима као и давање неморалних филмова и позоришних комада.

в) Да свештенство најнегичније отпочне живу акцију за морално препорођење народа речју и прикором.

г) Да се у свим црквеним општинама оснују црквено добротворна старатељства која ће се борити са пороцима садашњице.

д) Да се што чешће држе предавања верско моралног карактера.

ђ) Да се оснују књижнице и читаонице у свима местима са књигама и листовима верско моралне садржине.

е) Да се установи мисионарска служба у нашој цркви.

На братском сабору
19 јуна (2 јула) 1935 г.
у Вел. Градишту.

Парох Голубачки,
Милан С. Барнић
свештеник

Данило Л. Поповић
свештеник Вел. Селски
ср. Пожаревачки

Седам Христових речи са крста

—Наставак—

Трећа реч.

„Исус видевши матер и ученика кога љубљаше где стоје, рече матери својој: жено! ето ти сина! .

Потом рече ученику: ето ти матере!“

(Јов.19.26.27.)

И разапеше Христа на Голготи. Разапеше га на крсту који беше начињен од дрвета које је израсло на гробу Адамовом.

Пред своју смрт разболи се Адам тешко. У жељи, да своју болест ма чиме олакша, пошље он сина свога Сита, да му нађе једну лековиту траву, казавши како ће је познати.

Сит оде и на путу сусрете анђела.

— Куда ћеш? упита анђео Сита.

— Отац ми се разболео, и послао ме да му нађем неку лековиту траву, која би му ма колико олакшала бољку, — одговори Сит.

— Ево шта ће сласти твога оца, — рече анђео и, даде Ситу некаква три зрна, па му рече, да се одмах врати кући.... Ситу без речи послуша.

Када дође кући, не застаде оца жива. Адам беше умро и сахрањен.

Дуго није знао Сит, шта да ради са зрнима, што их беше добио од анђела. На послетку, он се реши:

„дај да посејем та зрна на гробу оца мога.“

Што рече то и учини.

Зрна беху посејана.

Од тога доба прође доста времена.

Из посејаних зрна израстоше три велика дрвета, које срастоше заједно у једно огромно дрво.

При грађењу Соломоновог храма, дрво то беше посечено, мајстори га не могоше нигде употребити и зато дрво оста онде, где је и израсло.

Једном беше велика киша; потоци надођоше више но обично и вода снесе дрво с планина у „овчију бању“ која се зваше Витезда.

Од тога доба, по зповести Божијој, силазаше с неба анђео сваке године и чишћаше дрво од ила, што се беше, у току године, нахватало на њему.

Сваки болесник, ма од какве болести боловао, одмах је оздрављао, ако јесе први у бањи окупао, потом је воду замутио.

Од тога доба Витезда постаде место на ком су се скупљали болесници: слепи, сакати, глуви, који очекиваху да се вода замути....

Дође време, и Христос беше осуђен на крст....

Непријатељи Спаситеља, тражећи дрво за крст, сетише се дрвета, што је лежало у „овчијој бањи,“ и по својој пакости начинише баш од њега крст, да би Исусу било теже изнети га на Голготу....

На томе крсту саграђеном од тога дрвета и распет је Христос....¹

Око тога крста на коме беше распет Христос, од многобројно оданих Му другова, мало се беше окупило на Голготи месту страшне трагедије. Многи можда нису ни знали о судбини свога добротвора и учитеља. А који су можда и знали, бојећи се осветљивих и врло пакосних по своме срцу и души архијереја књижевника и фирисеја, нису смели ићи на место казне. Такви беху његови ученици, који се из страха разбегоше када ухватише Христа у врту Гестиманском. Само мали број, који у пркос свакој опасности и из велике љубави према Христу, дођоше на место казне. Међу таквим Христовим друговима беху Његова рођака по матери Марија Клеопова, Марија Магдалена и ученик Јован. Међу њима беше и мајка Исусова.

У Јеванђељу не говори се много о светој деви Марији, али све што је речено, пуно је израза — и то веома јасних израза. Од свију места за нас је најјасније оно које говори о томе, како је мајка Господа будним оком пратила Његову судбину, о којој је прорекао богом надахнути старац Симеон у неколико чудноватих речи: „*Овај лежи да многе обори и подигне у Израиљу, и да буде знак проишав кога ће се гаворити.*“ (Бук.2,34),

Света мајка Исусова јако се радовала успеху проповеди свга Сина. У последњим данима живота свога сина, она је заједно са Маријом Клеоповом и Маријом Магдаленом пратила

¹ Весник српске цркве за 1889 год. св. I и II.

судбину свога сина. Својим матеранским срцем она је осећала да се претсказани Симеоном дан приближује. И тај је дан заиста дошао. Стојећи код крста свога сина, св. дева Марија много је страдала. Нико не може да оплаче оне муке које је она као мајка претрпела код крста, гледајући исмевање и ругање њеног сина.

Но у тим најтежим мукама света мајка добија утеху. У најтежим мукама Страдалник показујући погледом на свога ученика Јована, кога љубљаше, обрати се матери са овим дирљивим речима: „Жено! ето ти сина;„ потом рече ученику: „Ето ти матере!„ И од онога часа, прича св.јеванђелист, он је узе к себи (Јов.19,27).

Последње завештење Христа Јовану пуно је дубоког смисла. Овим завештењем Господ је за навек решио једно најважније и веома неправилно свађено и тумачено питање о дужностима родитеља према деци и деце према родитељима.

Од увек људи се трудили да објасне себи, могу ли породичне и родствене дужности изравњати са дужностима религијским и служење породици са служењем Богу. Не искључује ли једна дужност другу? На ово питање многи су одговарали и даље одговарају овако: „Изравњати служење Богу и служење породици немогуће је. Према томе, сваки онај који хоће да служи Богу, треба да се одрекне од свију рођачких веза.“

Фарисеји и књижевници измислили су нарочиту заповест, да би оправдали оне синове, који се зарад служења Богу, нису хтели бринути о својим родитељима. Ако је који син хтео да принесе дар Богу, тај га је прилог ослобођавао дужности бринути се о својим родитељима. Христос је строго осудио фарисеје и књижевнике за такво учење. Ово учење реметило је онај вечни закон, који је Бог дао људима још преко Мојсеја. „За што, пита Христос, ви укидате заповест Божију да свој обичај сачувате? Јер Мојсије рече: „Поштуј оца својега и матер своју; и који опсује оца или матер смрћу да умре. А ви кажете: ако рече човек оцу или матери: прилог је чим бих ти 'а помоћи могао; може и да не поштује оца свога или матере. И укидисте заповест Божију за обичаје своје. „(Мат. 15,3-6; Марко 7,9-13), Лицемери, добро је за вас пророковао Исаија говорећи: ови људи приближавају се к мени устима својим, и уснама поштују ме а срце њихово далеко стоји од мене. Но залуду ме поштују учећи наукама и заповестима људским. (Мат. 15,7-5).

Јеврејски пророци објашњавали су своје народу, да жртве којима људи хоће да замене милосрђе, нису угодне Богу, јер: „је мени милост мила а не жртва (Пророк Исаија 6,6) вели

Господ. И Христове је више напомињао јудејцима речи пророка и тим самим разрушио је казуистичко учење књижевника и фарисеја, који су заменили заповест Божију својим обичајима. И речима и делом Христос је учио људе, да се Богу може угодити само љубављу према ближњему. Ову је мисао објашњавао следбеницима Христовим и Његов љубљени ученик Јован, који се удостојио назива сина Пречисте матере, — „Ако ко рече“, пише он, „ја љубим Бога, а мрзи на брата свога, лажа је; јер који не љуби брата свога, кога види, како може љубити Бога, кога не види?“ (Јов. 4,20). Исто тако као и кад говори: „Ја познајем Христа, а заповести његове не држи, лажа је, и у њему истине нема; а који држи реч његову у њему је заиста љубав Божја савршена; по том познајемо да смо у Њему.“ (Јов. 2,4-5).

И тако, не може се служити Богу и Мамону ако немамо љубави према ближњему. Па ко су нам ближњи: — отац, мајка, син, кћи, или сви у опште људи? Христос не само што не одбацује рођачке ђећаје, већ на против Он их освећује и издиже својим примером, бринући се о својој матери. Брига родитеља о деци и леце о родитељима најглавнија је морална дужност човекова; ове се дужности нико не може одрећи.

Но ако би отац или мати, син или кћи, хтели све своје моралне човекове дужности да посвете само породици, т. ј., ако би хтели да живе искључиво само за себе и рођаче, таква лица изгубила би право звати се хришћанима. Прави следбеник Христов, љубећи породицу своју и служећи њој, не треба да заборавља ни своје ближње. И када се у животу стичу такве околности, да се мора чинити избор коме треба служити — породици или људима, хришћанин треба да изабере ово друго (Мат. 19,27.29).

За свету Деву Марију јавно служење њеног љубљеног Сина, које се завршило ужасном смрћу, било је изложено непрестаним трзавицама. Али она није хтела зарад свога личног мира и спокојства, да спречава своме сину, Његово јавно служење. Интересе човечанства она је претпоставила својим личним интересима. Па и Христос је на полседњем часу, служење људима претпоставио бризи своје матере.

Једном приликом мати и браћа Исусова, видећи раздражене фарисеје и књижевнике, а желећи да склоне силно узнемиреног Христа из њихове средине, послаше к Њему једног човека да му јави, да га његова браћа и мати чекају и да желе с њим да разговара у. Христос је на тај позив одговорио овим знаменитим речима. „Ко је мати моја и косу браћа моја? И пруживши руку своју

на узелике своје рече: ето мати моја и браћа моја. Јер ко извршује вољу оца мога који је на небесима, онај је брат мој и сестра и мати." (Мат. 12,46 - 50).

И пречиста дева Марија разумела је речи љубљенога јој сина и више никад није покушавала да га одстрањује од Његовог јавног служења. Са великом кротошћу и покорношћу носи она свој крст намењен јој од Свевишњег и љубљени син дубоко је ценио и поштовао ту особину своје матере. Његове дирљиве речи са крста казују нам сву силу Његове велике синовље љубави.

Нека овај високи и дирљиви однос између сина и матере послужи за поуку свему човечанству.

— Наставиће се —

Зашто хришћани празнују недељу, а не суботу

(*прошвиу адвенџиста — суботаша*).

— Наставак —

У св. Писму читамо и то:

1. „Ја (Бог) сам жив до века“ (5 књ. Мојс. 32,40).

„Пре него горе родише се и сазда земља и васиљена, и од века до века ти си Бог“ (Псал. 90,2).

У овим местима речи „од века до века“ треба разумети у смислу времена почетка и краја.

2. „С муком ћеш се (Адам) од ње (земље) хранити до свога века“ (Мојс. 3,17) „Узми шило и пробуши му (Јеврејину) ухо на вратима и биће ти слуга до века“ (5 Мојс. 15,17)

Овде се речи „до века“ разумевају у смислу трајања живота поменутих личности.

3. „И цароваће (Христос) у дому Јаковљеву ва век“ (Лук. 1,33)

И ови (грешници) ће отићи у муку вечну, а праведници у живот вечни“ (Мат. 25,46).

У овим местима речи „ва век“ „вечни“ треба разумети у смислу времена с почетком али без краја.

4. „Тако ће бити завет мој на телу вап ем (обрезање) завет вечан“ (књ. Мојс. 17,13).

„И држите ово (пасху) као закон теби и синовима твојим до века“ (2 Мојс. 12,24).

„Ова ће бити вечна њему (Арону)“ (2 књ. Мојс. 28,43).

У наведеним местима речи: „вечни“ „до века“, „вечна“ треба разумети у смислу времена од почетка тих завета, закона и уредаба до Христа или тачније рећи до организације Христове Цркве, што потврђује и ап. Павле, кад говори, да је у старом завету било свештенство по чину Аронову а у новом завету по чину Мелхиседекову, (Јевр. 7 гл.) тамо је било обрезање, а овде крштење (Кол. 2,11-15). и друго; стари закон био је сен добара, која ће доћи а не само обличје ствари. (Јевр. 10,1.).

У последњем смислу треба разумети и речи „завет вечни“, кад се говори и о суботи т. ј. да је после васкрсења Христова она престала, само је до тада трајала њена вечност, а од тада она је замењена новим даном — васкрсењем, о коме је пророковао цар и пророк Давид говорећи „ево дан, који створи Господ радујмо се и веселимо се у њ. (Псал. 118,24).

И чудновати ви сте суботаши: један „завет вечни“ — суботу ви сте задржали, а обрезање и друге „завете вечне“ ви сте одбацили.

На апостолском сабору у Јерусалиму „устише неки од јереси фарисијске и говораху да их (хришћане из незнабожаца) ваља обрезасти и заповедити да држе закон Мојсијев.... Уста Петар и рече: . . . што кушате Бога и хоћете да метнете ученицима *јарам* на врат, кога ни оцеви наши, ни ми могосмо понети“. (дела ап. 15, 5,7, 10.). А ап. Павле десет заповести назива *службом смрти* која је у камену изрезана словима“ (2 Кор. 3,7).

Према наведеним речима ап. Петра и Павла ви, суботаши, празнујте суботу, и до сада носите на себи старозаветни *јарам* и служите смрти Зашто се једнако противите Духу светоме“ (Дел. ап. 7,51).

Адвентист. Не противим се ја Духу Светоме, већ тражим истину, а ви њу кријете: много сте пута се позивали на ап. Павла а једно место из његових посланица, по коме хришћани морају да празнују суботу, а не други који дан ви намерно не наводите, а то место гласи овако: „остављеном народу Божјем суботство (почивање) (Јевр. 4,9) - *subotizam* (грчки, словенски и руски текст.) Овде је јасно речено, да је народу Божјем — хришћанима остављено суботаштво или субота, седми дан недеље, зато сви хришћани морају да њу празнују

Мисионар. Не кријем ја од вас истину, а старам се да ви њу познате. Наведено вама место у одбрану суботе ви тумачите

сасвим погрешно. Прочитајмо то место у контексту, т. ј. у вези с тим, што је речено пре њега и после њега.

„Али је Христос као син у дому својему; којег смо дом ми, ако слободу и славу нада до краја тврдо одржимо. За то, као што говори Дух свети: данас ако глас његов чујете, не будите дрвенастијех срца, као кад сте прогњевисте у дане напасти у пустињи, гдје ме искушаше оцеви ваши, искушаше ме и гледаше дјела моја четрдесет година. Тога ради расрдих се на тај рад и рекох: једнако се мету у срцима али не познаше путова мојијех; за то се заклевх у гњеву својему да неће ући у покој мој. Гледајте, браћо, да не буде кад у коме од вас зло срце невјерства да отступи од тога живота; него се утјешавајте сваки дан, одакле се данас говори, да који од вас не одрвени од пријеваре грјехова; јер постасмо заједничари Христу, само ако како смо почели у њему бити до краја тврдо одржимо; докле се говори: данас, ако глас његов чујете, не будите дрвенастијег срца као кад се прогњевисте. Јер неки чувши прогњевисте се, али не сви који изађоше из Мисира с Мојсијем. А на које мрзи четрдесет година? Није ли на оне који сагрешисе, који оставише кости у пустињи? А којима се закле да не ће ући у покој његов, него онима који не хтјеше да вјерују? И видимо да не могоше ући за невјерство. Да се бојимо докле да како док је остављено обећање да се уложи у покој његов, не одоцни који од вас. Јер је нама објављено као и онима, али онима, не помаже чувена ријеч, јер не вјероваше они који чуше. Јер ми који вјеровасмо улазимо у покој, као што рече: за то се заклевх у гњеву својему да не ће ући у покој, ако су дјела и била готова од постања света. Јер негдје рече за седми дан овако: и почину Бог у дан седми од свију дјела својих. И на овом мјесту опет: неће ући у покој мој. Будући пак да неки имају да уђу у њега, и они којима је најприје јављено не уђоше за непослушање; опет одреди један дан, данас, говорећи по Давиду по толиком времену, као што прије каза: данас ако глас његов чујете, не будите дрвенастијег срца. Јер да је Исус оне довео у покој, не би за други дан говорио по том. Даклем је остављено још почивање (суботаштво) народу Божијему. Јер који уђе у покој његов, и он почива од дјела својих, као и Бог од својих. Да се постарамо дакле ући у тај покој, да не упадне ко у ону исту гатку невјерства. Јер је жива ријеч Божија, и јака, и оштрија од сваког мача оштра с обје стране и пролази тја до растављења и душе и духа, и зглавака, и мозга и суди маслима и помислама срдачнијем. И нема твари

непознате пред њим, него све је голо и откривено пред очима онога којему говоримо. (Јевр. 3,1-19,4,1-13).

Смисао свега прочитаног нама из посланице ап. Павла такав је.

Ма Јеврејима и било је наређено према четвртој заповести празновање седмог дана недеље — суботу, али остала још нека субота покоја, о којој је Бог рекао овако: „заклех се у гневу својем да не ће ући у покој мој“ (4,3). На ово су Јевреји говорили, да се под реч „покој“ овде разуме обећана земља у коју, је Исус Навин увео њих. Али на овако тумачење апостол одговара, да ако је *Исус Навин* дао Јеврејима покој (суботство), онда зашто дуго после њега пророк Давид говори још о *неком дану, неком покоју (суботи)*, упозоривајући јевреје на то да не буду они дрвенастих срца, да не би изгубили могућност уласка у овај покој како њихови преци у пустињи. Даклем, и после Исуса Навина, и после уласка у обећану земљу „остављено још суботство (почивање — српски превод) народу Божјем, јер који уђе у *покој његов (Христов)*, и он *почива од дела својих*, као и Бог од својих“ (ст. 9—10) А у ово суботство улазимо ми, који смо поверовали у Христа. *Ово је хришћански покој: сам Христос, вера у Христа, Његова дела и учење, све Његово домостројство нашег спасења Нови Завет.* О овом је покоју пророк Исаји претсказао тако: „и његово почивалиште (покој) биће славно“ (Ис. 11,10). Даби се то испунило Христос је говорио: „дођите мени и ја ћу вас одморити. . . . И наћи ћете покој душама својим.“ (Мат. 11,28-29). У закону сенке био је символ оног блаженог и мирног одмора, који је нађен у икупљеној благодати. Ето због чега Бог је одредио један у седмици, седми дан — суботу за одмор. Та је субота или одмор била је сенка будућег. *Она је досигла своје остварање у Христу, у коме наше душе нађоше вечни покој*“ (Кол. 2,14; Јевр. 4,1-11).

Даклем, наведено вама место у одбрану суботе сасвим не говори о томе да хришћани морају да празнују суботу а на прогив оно говори, да није потребно њу празновати, јер је *наша субота Христос Нови Завет.*

Адвентист. Све је тако, господине али ви заборављате, да је Христос потврдио заповести, кад је рекао: „не мислите да сам ја дошао да покварим закон или пророке: нијесам дошао да покварим, него да испуниам. Јер вам заиста кажем: докле небо и земља стоји, не ће нестати ни најмањег слова, или једне титле

из закона, док се све не изврши" (Мт. 5,17-19). Значи да и заповест о суботи мора да се испуњава.

Мисионар. Слушајући вашу примедбу, ја сам се сетио ових речи ап. Павла: „еда ли су сви учитељи?“ (1 Кор. 12,29). И стварно, ви наводите место из св. Писма, а погрешно га тумачите. Исус није казао да ће закон, трајати докле небо и земља трају. Мисао је таква, да ће небо и земља пре дотрајати, него што ће једно слово од закона остати неиспуњено. „Лакше је пак небу и земљи проћи, него ли једној титли у закону пропасти“ (Лук. 16,17). То је смисао. Неће проћи дуго времена, а тај закон биће испуњен. Христос је казао да ће закон трајати, док се не испуни. То доказује да је овај имао да се испуни и да престане у извесно време. А које то време? Христос јасно каже: ја дођох да га испуним. Због тога ап. Павле чини овакав закључак: „Христос је свршетак закона (Римљ. 10,4.) И тако закон се свршио, кад је Христос дошао. Још ово, Христос каже да је дошао да испуни закон. Да ли га је испунио? Чујте Га после Његова вакрсења „ове су речи које сам вам говорио још док сам био с вама, да све треба да се сврши што је за мене написано у закону Мојсијеву и у пророцима и у псалмима“ (Лук. 24,44.). „А кад сврши све што је писано, скинуше га с дрвета и метнуше у гроб“ (Дел. ап. 13,29). Закон је био примењен и престао је на крсту; био је прикован на крсту. (Кан. 2,14-16). „празнике, омладине и суботе, све то што је било“ „сем од онога што шћаше да дође (Кан 2, 17).

„Закон и пророци до Јована беху“ (Лук. 16,16), рекао је сам Христос. Кад је закон достигао своје испуњење у Христу, онда није било потребно да га Христос руши. Да илуструјемо ово. Постоји државни закон, да је лов на зечеве забрањен од 1 фебруара до 1 септембра. 1 септембра тај закон умире сам по себи и ловци не чекају акта законодавца о престанку тога закона, јер тај закон неможе више важити после 31 августа. То исто и са законом Мојсијевим, он је остајао само донде, докле није Христос дошао и о томе не може бити спора. Није било потребно да се тај закон нарушава и да се прави ништаван и неважачи, јер се његова граница завршила доласком Христовим и он је по неопходности постао мртвим, а значи да је и субота умрла.

Адвентист. Није умрла субота, како ви говорите, њу ће празновати кад буду „нова небеса и нова земља.“ У књизи Исаје читамо: „јер као што нова небеса и нова земља, што ћу ја начинити, стајати преда мном, вели Господ, тако ће стајати сјеме

ваше и име ваше. И од младине до младине, и од суботе до суботе долазиће свако тјело да се поклати преда мном, вели Господ (Ис. 66,22,23).

Мисионар. Прочитано вама место не сме да се разуме буквално, као и претходни 20 стих, иначе ће бити потпуна безсмислица. Прочитајмо поменути стих. „И сву ће браћу вашу из свијех народа довести Господу на дар на коњима и на колима, и на носилама и на мазгама и на камилама ка светој гори мојој у Јерусалим, вели Господ“ (Ис. 66 гл.). „Да ли је то могуће? Да ли ће људи долазити у садашњи палестински Јерусалим на носилама, на колима и другим животињама? разуме се да не. Зато стих 20 треба тумачити не буквално, него у преносном смислу и он значи, да ће се безбројна количина незнабожаца обраћати Христу. Исто тако ст. 23 треба тумачити у преносном смислу и он значи то што ће се следбеници Христа свагда обраћати Богу молићвом, а сасвим не то, што ће они празновање старозаветне младине и суботе, које ап. Павле назива сенком, а Христос је укинуо.

Адвентист. Нисте дали потпуни одговор на моју примедбу, изгледа да бегате од истине. Пророк Исаја говори о празновању суботе, кад буду начињена нова небеса и нова земља, т. ј. после страшног Суда или, како ви кажете, у царству Божијем.

Мисионар. Не бегам ја од истине; истина је Христос (Јов. 14,6) и ја сам свагда с Њим и његовим учењем, а такву примедбу ви стављате због тога што нисте добро упознати са Св. Писмом. После страшног суда неће бити ни месеци, ни недеље, ни ноћи а значи неће бити ни недељних дана, ни понедељака, ни субота. У Јовановом откровењу читамо: „и ноћи тамо неће бити, и неће потребовати видела од жишка, ни видела сунчаног, јер ће их (слуге Божје) обасјавати Господ Бог и царовати ва век века“ (22,5). Тада ће бити вечан дан, вечан празник, вечан покој вечно весеље и радост.

Адвентист. Имам још сведочанства, према коме Хришћани морају да празнују суботу. Сам је Христос казао „молите се Богу да не буде бјежан ваша у зиму ни у суботу (Мат. 24,20); видиће да ће субота постојати до страшног Христовог суда.

Мисионар. Опет ви криво тумачите Св. Писмо и ту нема никаквог доказа за вашу суботу. Говорећи о своме страшном суду, Христос је једновремено с тим говорио и о пропасти Јерусалима, на што се и односи наведене вама речи Христа;

а није на страхан суд. А како треба их разумети? У Јерусалиму још од времена Немије, који је воспоставио ову варош, градска врата су се затварала у току целог суботног дана. „И кад дође сен на врата Јерусалимска у очи суботе, заповедих ти затворити врата, и заповедих да их не отварају до после суботе“ (Ним. 13,19), и нико није могао нити ући у варош, нити изаћи. Међу тим, бегство је морало да буде веома журно и „који буде на крову да не силази узети што је му у кући“ (Мат. 24,17), т. ј. сваки мора да бежи с тога места, где га је затекла узбуна, „јер су ово дани освете“ (Лук. 22,22) народу Јеврејском, што је написано (Дан. 9,26 27; Зак. 11,1.). Ако би се ово десило у суботу, хришћани не би могли да побегну, пошто су врата била затворена и они су морали да погину заједно са свима тим, који су се налазили у вароши. Тако је и било. Сећајући се речи Христа, хришћани су се молили Богу, да се њихово бегство не деси зими нити у суботу и њихова је молитва била услишена: није се десила пропаст Јерусалима ни зими ни у суботу и сви су се хришћани спасли у сигурним местима.

Ево зашто је Христос заповедио својим ученицима горе означену молитву, а не због тога, да би хришћани у будуће празновали суботу, како сте ви протумачили.

Адвентист. Слажем се с вашим објашњењем покренутог питања, али ипак тврдим, да су први следбеници Христови празновали суботу. У јеванђељу Луке читамо: у петак „жене (мироносице) приправише мирисе мира и у суботу остигаше на миру по закону“ (Лук. 23,54,56); т. ј. према четвртој заповести.

— Наставиће се —

Који ми се писац из светске књижевности највише свиђа и зашто?

— Наставак —

Достојевски ненадмашно износи поједине сцене: страха (већ поменути приказ Филипов, разговор Ивана Карамазова с ђаволом); величанствености: (долазак Христов код инквизитора); благиости (кад хромо девојче изјављује љубав Аљоши Карамазову); кајања и узвишености (кад Аљоши љуби земљу). Као писац Достојевски ненадмашан у свему: он хипнотизује читаоца, претвори га у свој медијум преко кога телотворава своје страховите личности. Свака

његова личност је некако страшна као авет, као фантом, фантастична и фатална, он убија човека, гуши га својом судбинском моћу. Достојевски је *надреалист*: он не даје развучене описе стварности у којима није ништа значајно и зато је све безначајно, он даје *надстварност*, синтезу стварности, сублимацију, есенцију света, и зато је најмоћнији писац.

Достојевски је боље но ико и пре и после њега схватио суштину људског живота и бивања, знао више но ико целокупну судбину људску. Његов *Велики инквизитор* из *Браће Карамазових*, најдубље дело целокупне светске књижевности, најгенијалнија творевина људска, је целокупна Судбина човечанства, живота и бивања његовог, стиснута, на неколико страница. Ту долази и Христос поново људима и Велики инквизитор, господар човечанства, не прима га, одбија га, прети му спаљивањем на ломачи, јер Велики инквизитор жели срећу људима, он им је створио срећу по својој мисли давши им све што мисли да им треба дати; сам Велики инквизитор воли Христа и сам живи бедно и несрећно, али га ипак гони од себе да би створио срећу човечанству, пошто мисли да Христос не може усрећити човечанство. Ту је судбина човечанства, будућност његова, јасно и снажно пророчки казана, јер цео развитак људски иде правцем означеним у *Вел. инквизитору*, човечанство ће одбацити Бога да би дошло до среће, ма да без Бога нема среће; човечанство не може имати слободу, јер слобода не доноси срећу; оно мора уништити индивидуалност; човек мора, да би био срећан, постати завртањ на машини којим ће други управљати. И зато Велики инквизитор и гони Христа, јер Христос је носилац слободе, а Велики инквизитор мисли да слобода није за човека, него да он мора слушати своје заповеднике: цркву и Великог инквизитора. И цела данашња култура заиста иде на то да човека уништи, да му убије слободу и индивидуалност, да га учини завртњем на машини.

Буну људску против Бога Достојевски је још на једном месту исказао — у побуни Ивана Карамазова против Бога. Ту је Достојевски дао најбољи доказ свог познавања човечије душе, познавања правог Човека, његове вечне Буне против Бога, његове неутаживе жеље да буде самосталан, да буде свој, да исказује своју вољу; жеље човекове да се домогне божанства, да буде свемоћан као Бог. Иван Карамазов се буни против Бога, одбаца га и виче на њега, оптужује га да је свет створио само зато да ужива у његовим мукама, назива га зликовцем, баца му хуле

у лице, плује на њега, виче на његову неправду и тражи да се Бог сруши, јер свет није створен како треба: у њему су срећни једни на основу патња других, а „сва срећа људска не вреди суза и патња једног малог, несвесног детенцета!“ Али, авај! Иван Карамазов схвата своју слабост, зна да не може Богу ништа, види да га не може срушити и исправити неправду у свету, и једино што може то је да врати Богу „улазницу за живот“, да не прими живот, да тако бар искаже своју вољу. Али, авај! Не може ни то, он мора да прими живот, и остаје му само да искаже то своје непримање улазнице; само да *каже и ништа* више, јер је Бог јачи и човек пада пред њим.

Исту тежњу има и Кирилов, други велики бунтовник Достојевског, који не прима Бога, не признаје га, који се љути на Бога, *ширанина*, и хоће сам да постане Бог. А да би постао Бог треба „само да победи страх“, а да би победио страх треба да — себе убије. Јер чим се убије — постане Бог! То је његова замисао о томе како ће човек постати Бог. „И кад се сви поубијају, сви ће бити богови!“ И Кирилов је срећан што је пронашао начин на који ће људи показати Богу своју вољу, на који ће сви људи постати богови; што је решио питање среће људске — сви треба да се убију и сви ће бити као и Он, сви ће бити богови; и он спрема револвер, глади га и чисти сваки дан, и милује га, и гледа га с љубављу, да се једног дана заиста и убије да би показао људима како је најбоље убити се.

И Раскољников је хтео да буде Бог, он је већ мислио да је Бог, и да, као такав, може да ради штогод хоће — и он убија старицу и мучи се од гриже савести.

Достојевски је у Великоме инквизитору, Ивану Карамазову, Кирилову и Раскољникову (као и у још неким типовима, али споредније) дао неколико типова оних људи који се буне против Бога, и показао на њима да се човек не може никад успешно борити с Богом — увек пада, Бог, је „највећи крвник“ како га зове наша изродна песма, увек победилац: Велики инквизитор је, зато, бедан и несрећан, Иван Карамазов пада пред Богом. Кирилов се убија, Раскољников мучи; — и закључак је: не буните се, него клекните пред Њим!

Питање о Богу мучи Достојевског целог века. Он у својим делима увек решава проблем Бога, и у сваком делу га реши друкчије. Он у сваком делу даје неколико супротних типова, једни примају Бога, моле му се, признају га, други га одбијају, хуле на њега, буне се (*Соња* и *Раскољников* у *Злочину и казни*;

Аљоша, Зосима и Иван, Смерђаков у Браћи Карамазовима, Мишкин и Рогожин у *Идиоту*, Тихон — Ставрогин, Верховенски Шигагов у *злим дусима*, поред поменутог Кирилова); — и Достојевски је, сасвим искрено, и на страни једних и других. Али напослетку у недовршеном, само скицираном делу *Жиџије великог грешника* (пронађено ту скоро међу његовим рукописима), које би било његово завршно, дефинитивно дело, круна његовог стварања, и за које је велика штета што, због смрти, није израђено, — његова забуна и колебање престаје, он решава проблем Бога на онај једини прави начин решења тог, питања, на једини начин за тог „Боготражиоца“, на једини начин којим се пости — срећа и мир људске душе: приступањем, покоравањем Богу. Достојевски се ту утапа у Богу, губи се потпуно у њему, предаје му се сасвим, до уништења своје индивидуалности (све до тог ступња екстазе највишег блага човековог!) и тим решењем он се, унеколико, приближује будистичкој Кувани.

— Наставиће се —

9-1-1933 године
Милошевац.

Рад. Д. Лукић
VIII

Вести из наше епархије

Примљени у клир

1). Одлуком Арх. власти бр. 910/35 год. примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епархије Браничевске Драгољуб Поповић, сврш. богослов, клирик А. Е. Београдске.

2). Одлуком Арх. власти бр. 919/35 г. примљен је, на основу уредног канонског отпуста у клир Епарх. Браничевске Живко Брзаковић, сврш. богослов, клирик Епарх. рашко-призренске.

3). Одлуком Арх. власти 787/35 г. примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епарх. браничевске Дамјан Дамјановић, сврш. богослов, клирик Епарх. црног. приморске.

4). Одлуком Арх. власти бр. 928/35 г. примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епар. браничевске Драгољуб Лазаревић, сврш. богослов, клирик Епарх. жичке.

5). Одлуком Арх. власти бр. 986 од 21-VI/4-VII-1935 год. примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епар. Браничевске Јереј Драгослав Обућина, клирик Епарх. жичке.

6) Одлуком Арх. власти бр. 980 од 17/30-VI-935 год.

примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епарх. браничевске јереј Никола Миладиновић, клирик Епарх. злетов-струмичке.

7). Одлуком Арх. власти бр. 1014 од 26-V/19-VII-935 год. примљен је на основу уредног канонског отпуста у клир Епарх. браничевске игуман Никанор клирик Епархије тимочке.

Рукоположења

Н. П. Е. Б. Г. Др. Венијамин изволео је на св. литургијама рукоположити у чин ђакона и презвитера следећа лица:

1). Драгољуба Поповића, сврш. богослова на дан 8/21-VI-935 год. у чин ђакона а на дан 9/22-VI-935 год. у чин презвитера у саборном храму у Пожаревцу.

2). Свршеног богослова Живка Браковића у чин ђакона на дан 7/20-VI-935 г. а у чин јереја на дан 8/21-VI-935 у саборном храму у Пожаревцу.

3). Сврш. богослова Аранђела Спасојевића у чин ђакона на дан 3/16-VI-935 г. а у чин јереја 4/17-VI-935 г. у саборном храму у Пожаревцу.

4). Сврш. богослова Дамјана Дамјановића у чин ђакона 11/24-V-935 г. а у чин презвитера 12/25-V-935 г. у саборном храму у Пожаревцу.

5). Сврш. богослова Драгољуба Лазаревића у чин ђакона на дан 9/22-VI-935 г. а у чин презвитера на дан 10/23-VI-935 г. у саборном храму у Пожаревцу.

6). Сврш. богослова Бранислава Лукића у чин ђакона 20-V/2-935 г. у Петровцу а у чин презвитера на дан 24-VI/7-VII-935 год. у цркви жагубичкој.

7). Јерођакона Григорија, сабрата м ра Горњака у чин јереја на дан 1/14-VII-935 г. у м-ру Горњаку.

8). Монаха Тадеја, сабрата м-ра Горњака у чин јерођакона на дан 1/14-VII-935 год. у м-ру Горњаку.

Премештаји и постављења

1). Одлуком Арх. власти бр. 878 од 1/14-VI-1935 г. премештен је јереј Владимир Вешовић, привр. парох рибарски и постављен за привр. пароха осаничког у Арх. намесништву хомиљском.

2). Одлуком Арх. власти бр. 910 од 11/14-VI-935 год постављен је новорукоположени јереј Драгољуб Поповић за привр. пароха II вел. орашке парохије.

3). Одлуком Арх. власти бр. 919 од 11/24-VI-935 г. постављен је новорукоположени јереј Живко Брзаковић за прив. пароха шевичког у Арх. нам. звишком.

4). Одлуком Арх. власти бр. 911 од 4/17-VI-935 год. постављен је новорукоположени јереј Аранђел Спасојевић за привр. пароха вуковачког у Арх. нам. хомољском.

5). Одлуком Арх. власти бр. 787 од 14/17-VI-935 год. постављен је новорукоположени јереј Дамјан Дамјановић за привр. пароха суводолског у Арх. намесн. хомољском.

6). Одлуком Арх. власти бр. 918 од 11/24-VI-935 год. постављен је новорукоположени јереј Драгољуб Лазаревић за привр. пароха туријског у Арх. намесништву звишком.

7). Одлуком Арх. власти бр. 945 од 11/24-VI-935 г. премештен је јереј Михаило Шаљапин парох везичевски и постављен је за пароха мустапићског.

8). Одлуком Арх. власти бр. 944 од 11/24-VI-935 год. премештен је јереј Пантелејмон Кокајев, привр. парох туријски Арх. нам. звишког и постављен је за привр. пароха добрњског у Арх. намесништву млавском.

9). Одлуком Арх. власти бр. 986 од 21-VI/4-VII-935 год. постављен је за прив. пароха II сењске парохије јереј Драгослав Обућина.

10). Одлуком Арх. власти бр. 980 од 17/30-VI-935 год. постављен је за пароха I рановачке парохије јереј Никола Миладиновић.

11). Одлуком Арх. власти бр. 979/35 г. премештен је јереј Сергије Липски парох I рановачке парохије и постављен је за пароха добрањског.

12). Одлуком Арх. власти бр. 979 од 17/30-VI-935 г. премештен је јереј Ливерије Осипов, парох добрањски и постављен је за привр. пароха раденачког.

13). Одлуком Арх. власти бр. 1004 од 22-VI/5-VII-935 год. премештен је јеромонах Јованикије из братства м-ра Св. Петке у братство м-ра Манасије.

14). Одлуком Арх. власти бр. 1014 од 26-VI/9-VII-935 год. постављен је игуман Никанор за старешину м-ра Витовнице.

15). Одлуком Арх. власти бр. 1014 од 26-VI/9-VII-935 год. разрешен је в. д. старешине м-ра Витовнице игуман Павле, старешина м-ра Манасије.

16). Одлуком Арх. власти бр. 1033 од 28-VI/11-VII-935 г.

постављен је новорукоположени свешт. Бранислав Лукић за привр. пароха везичевског.

17). Одлуком Арх. власти бр. 1046 од 23/VII-1935 год. премештен је у братство м-ра Витовнице јеромонах Иларион, досадањи сабрат м-ра Горњака.

18). Одлуком Арх. власти бр. 1046 од 10/23-VII-1935 год. премештен је у братство м-ра Тумана јеромонах Миرون, досадањи сабрат и в. д. старешине м-ра Витовнице.

19). Одлуком Архијерејске власти Е.Бр. 979 од 17/30-VI јереј Сергије Липски, парох I рановачке парохије у архијерејском намесништву млавском премештен је за пароха у Добру, Арх. намесништво рамско голубачко.

20). Одлуком Архијерејске власти Е.Бр. 1128 од 9-VIII протојереј Сава Миловановић, парох дубнички постављен је за сталног пароха V пожар. парохије.

Отпуштени из клира

1). Одлуком Арх. власти бр. 1029 од 20-VI|11-VII-935 год. подарен је канонски отпуст протојереју Милану Бранковићу, пароху I пожаревачком за А. Е. Београдску.

2). Одлуком Арх. Власти бр. 1030 од 28-VI|11-VII-935 г. подарен је канонски отпуст јереју Данилу Радовановићу, пароху V пожаревачком за А. Е. Београдску.

Одликовања и производства

1). Одлуком Арх. власти бр. 755 од 10/23-V-1935 год. одликован је правом ношења црвеног појаса јереј Момчило Благојевић, парох друговачки.

2). Одлуком Арх. власти бр. 1034 од 28-VI|11-VII-1935 г. одликован је правом ношења црвеног појаса јереј Светозар Грујић, в. д. Арх. намесника хомољског.

3). Одлуком Арх. власти бр. 1066 од 11/27-VII-1935 год. одликован је јереј Сергије Белавин; парох крепољински правом ношења црвеног појаса.

Осуства

1). Одлуком Арх. власти бр. 912 од 5/18-VI-1935 год. одобрио је 10 дана осуства јереју Сави Дамјановићу, пароху радошевачком у Арх. намесништву рамско-голубачком.

2). Одлуком Арх. власти бр. 760 од 5/18-V-1935 године

одобрено је 3 дана осуства јереју Ливерију Осипову, привр. парохиу добрањском.

3). Одлуком Арх. власти бр. 988 од 19-VI|2-VII-935 год. одобрено је 40 дана осуства јереју Чедомиру Луковичу, капел. костолачком.

4). Одлуком Арх. власти бр. 923 од 7|20-VI-935 год. одобрено је 10 дана осуства јереју Вуку Белојевићу, парохиу П кушиљевском.

5). Одлуком Арх. власти бр. 952 од 12|25-VI-935 г. одобрено је 6 дана осуства јереју Петру В. Петровићу, парохиу суботичком.

6). Одлуком Арх. власти бр. 995 од 21-VI|4-VII-935 год. одобрено је 25 дана осуства јереју Милану Бранковићу, парохиу I лозовичком:

7). Одлуком Арх. власти бр. 996 од 21-VI|4-VII-935 год. одобрено је 25 дана осуства јереју Игњату Миливојевићу, Арх. намеснику орашком.

8). Одлуком Арх. власти бр. 958 од 14|27-VI-935 г. одобрено је месец дана осуства протојереју Ивану Атанацковићу, парохиу пожаревачком.

9.) Одлуком Арх. власти бр. 957 од 14|27-VI-935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Николи Веселовском, парохиу стамничком.

10.) Одлуком Арх. власти бр. 948 од 12|25-VI-935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Животи Недељковићу, парохиу смољиначком.

11.) Одлуком Арх. власти 1022 од 26 VI|9-VII 935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Јовану Ристићу, парохиу плажанском.

12.) Одлуком Арх. власти бр. 1016 од 26-VI-9-VII-935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Јовану Николићу, арх. намеснику моравском.

13.) Одлуком Арх. власти бр. 1019 од 26 VI 9-VII-935 г. одобрено је 15 дана осуства јереју Милану Јелићу, парохиу смедеревском.

14.) Одлуком Арх. власти бр. 992 од 20-VI|3-VII-935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Животи Марковићу, привр. парохиу I александровачке парохије.

15.) Одлуком Арх. власти бр. 773 од 7|20-V-1935 г. одобрено је 4 дана осуства проти Петру Шундићу, Арх. намеснику звишском.

16.) Одлуком Арх. власти бр. 1046 од 10|23-VII-1935 г. одобрено је 30 дана осуства игуману Лукијану Бирчанину, в. д. старешине м-ра Тумана.

17.) Одлуком Арх. власти бр. 1057 од 20|23-VII-935 г. одобрено је 25 дана осуства јереју Светозару Грујићу в. д. Арх. намесника хомољског.

18.) Одлуком Арх. власти бр. 1050 од 10|23-VII-1935 г. одобрено је 10 дана осуства јереју Живку Бранковићу, пароху шевичком.

19.) Одлуком Арх. власти бр. 1047 од 10|23-VII-935 г. одобрено је 22 дана осуства јереју Алексеју Черњенку, пароху II крњевске парохије.

20.) Одлуком Арх. власти бр. 1049 од 10|23 VII-1935 г. одобрено је 30 дана осуства јереју Сави Милојковићу, пароху II параћинском.

21.) Одлуком Арх. власти бр. 1058 од 10|23-VII 1935 г. одобрено је 25 дана осуства јереју Животи Величковићу, пароху ново-ацибеговачком.

22.) Одлуком Арх. власти бр. 1044 од 1|14-VII-935 г. одобрено је 15 дана осуства проти Павлу Лукићу арх. намеснику ресавском.

23.) Одлуком Арх. власти бр. 1052 од 10|23-VII 925 г. одобрено је 10 дана осуства Владимиру Протићу, привр. пароху мајировачком.

24.) Одлуком Арх. власти бр. 1053 од 10|23-VII-935 г. одобрено је 10 дана осуства јереју Витомиру Марковићу привр. пароху брежанском.

25.) Одлуком Арх. власти бр. 1036 од 1|14-VII-035 г. одобрено је 15 дана осуства јереју Већеславу Зејну, капелану кисилевском.

26.) Одлуком Арх. власти бр. 1111 од 18|31 VIII-1935 г. одобрено је месец дана осуства јереју Димитрију Леринчанцу, пароху II њупријском.

27.) Одлуком Арх. власти бр. 1123 од 21.VII|3.VIII.1935 г. одобрено је 20 дана осуства јереју Гојку Сретеновићу пароху александровачком.

28.) Одлуком Арх. власти бр. 1141 од 12.VIII (30.VII) 1935 г. одобрено је 17 дана осуства јереју Драгомиру Брајеру пароху удовичком.

29.) Одлуком Арх. власти бр. 1145 од 12.VIII|30.VII.1935 г. одобрено је 7 дана осуства ђакону Саборне пожарев. цркве Бориславу Милосављевићу.

30). Одлуком Арх. власти бр. 1137 од 12.VIII|30.VII - 1935 г. одобрено је 10 дана осуства јереју Александру Калеру пароху II четерешком.

У м р о

1) Јереј Алекса Радовановић парох I медвеђске парохије у Арх. намесништву ресавском умро је на дан 28-VI|11-VII-1935 г. Бог да му душу прости!

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Пајања свештеницима — вероучитељима

Ових дана изашла је из штампе Православна наука хришћанска за I—II, III и IV разред основне школе из пера свештеника г. Живана М. Маринковића, професора III женске гимназије и г. Јеврема Игумановића, професора II женске гимназије у Београду.

Овај уџбеник одликује се од досадашњих богатијим материјалом (у њему су, на пример, први пут унесена кратка објашњења о св. тајнама, затим многи тропари и све црквене песме које се певају на литургији итд.) и особитим илустрацијама које је за овај уџбеник специјално радио наш најбољи познавалац православне иконографије, академски сликар, Г. Живорад Насијасијевић.

Ко од свештеника — вероучитеља жели да се упозна са овим изврским уџбеником, нека се за исти једном дописницом обрати на издавачку књижару Влад. Н. Рајковић и Кооп. — Београд Кнез Михилова 8.

Моле се претплатници да претплату за Браничевски Весник шаљу дружинском благајнику Драг. Матејићу свештенику Пожаревац.

Садржај

Чланци и расправе:

Ст. И. Пајевић: Братски сабори	стр.	127—131
Милан С. Барњић: Морална криза	„	131—139
Дан. Л. Поповић: Седам Христових речи са крста	„	140—144
В. Јаковлевски: Зашто Хришћани правнују недељу а не суботу	„	144—150
Рад. Д. Лукић: Који ми се писац из светске књи- жевности највише симља и ва што	„	150—153

Вести из наше епархије:

Примљени у клир	„	153—154
Рукоположени	„	154
Премештаји и постављења	„	154—155
Отпуштени из клира	„	156
Осуства	„	156—159
Умро	„	159
